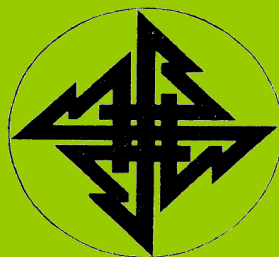

© Latvijas Meža nozares
arodbiedrība
Bruņinieku ielā 29/31
Rīga LV – 1001
Tālr. 67035941
www.lmna.lv
E-pasts: lmnasim@lmna.lv

Atbild. par izdevumu
A.Simansons
Tālr. 67035941
E-pasts: lmnasim@lmna.lv

Latvijas Meža
nozares arodu biedrības

ZIŅAS

2018.gada janvāris—februāris
Nr. 2 (197)

AKTUALITĀTES

MEŽA NOZARES ARODBIEDRĪBĀ

18.janvārī Meža nozares arodbiedrības birojā viesojās Zviedrijas Meža un grafiķu arodbiedrības uzticības persona starptautiskā darbā **Kenets Johansons** un Lietuvas Meža darbinieku arodbiedrības priekšsēdētāja **Inga Ruginiene**. Ar viesiem tikās LMNA Valdes locekļi **Aivars Simansons**, **Inguna Siņica**, **Kristīne Rapa** un LMNA arodbiedrības darba koordinatore **Anete Kice**.

Tikšanās dalībnieki. No labas **I.Siņica**, **A. Kice** (LMNA), **K. Johansons** (Zviedrija), **I. Ruginiene** (Lietuva), **A.Simansons** un **K.Rapa** (LMNA)

Visā Eiropā, tāpat kā Baltijas valstīs, aizvien asāk izjūt arodbiedrību biedru skaita samazināšanos. Tikšanās iemesls konkrēts, - kā risināt jautājumu par jaunu biedru iesaisti arodbiedrību kustībā, kas ir ļoti svarīgs arodbiedrības pastāvēšanas jautājums.

K. Johansons informēja, ka Eiropas Ziemeļvalstu arodbiedrības ir gatavas palīdzēt meža nozares arodbiedrībām, daļēji finansējot vienu štata vienību, kas tieši nodarbotos ar jaunu biedru iesaisti arodbiedrībā.

Tika norunāts, ka LMNA līdz martam (nākošās tikšanās reizei) sagatavos šī pasākuma izmaksu tāmi.

VIENOTĪBĀ SPĒKSI

LATVIJAS BRĪVO ARODBIEDRĪBU SAVIENĪBĀ

LBAS priekšsēdētājs **Egils Baldzēns** šī gada sākumā atbildēja uz vairākiem jautājumiem, kas skar aizvadīto periodu un iezīmē šī gada prioritātes.

Kādas būs šī gada LBAS darbības prioritātes?

E.B. : "Mums lēnām jāvirzās uz to, ka koplīgumus uzņēmumos slēdz tikai arodbiedrības. LBAS viedoklis ir, ka darbinieku pārstāvji pēc pašreizējās likumdošanas nevar būt juridiski atbildīgi par to, ko viņi kā indivīdi uzņem, noslēdzot koplīgumu. Ja darba devējs, bez šaubām, ir juridiski atbildīgs, tad abām pusēm jābūt līdzvērtīgām, un arī darbinieku pusei jābūt juridiski atbildīgai. Domāju, ka daudzi darba devēji to varētu atbalstīt. Šie procesi nekad nav viegli, arī mums - kā pārorientēt savu vēlmi kaut ko aizstāvēt pat pie mainīgiem apstākļiem, lai uzlabotu situāciju. Tāpēc nākamais solis būtu domāt par sociālo labumu paketi, ko Lietuva jau savā jaunajā Darba kodeksā ir iestrādājusi, - ka koplīgums attiecas tikai uz arodbiedrības biedriem. Te iespējami vairāki risinājumi. Viens - kā Lietuvā, - ja darba devējs vēlas, viņš iegulda arodbiedrībā, piemēram, zināmu naudas summu, kas saistīta ar koplīguma izstrādes izdevumiem no arodbiedrības puses, un tad koplīgumu var attiecināt uz visiem darbiniekiem. Citās Eiropas valstīs eksistē prakse, - ja es neesmu arodbiedrības biedrs, bet gribu pievienoties tiem koplīguma labumiem, ko izcīnījusi tieši arodbiedrība, tad man ir jāmaksā nevis pilna arodbiedrības biedra maksa, bet, piemēram, 0,8% nevis 1% no darba samaksas, un tas aiziet arodbiedrībai par ieguldīto darbu. Problēmu ir definējušas vairākas Latvijas arodbiedrības, - ka vieni strādā, bet zemenes ēd visi, un tas nav tas pareizākais. Tas nav viegls un ātrs process, bet esmu pilnīgi pārliecināts, ka šo ideju pakāpeniski varam attīstīt.

Svarīgi ir tik tiešām attīstīt uzņēmuma koplīgu-

ma līmeni un attiecināt sociālās garantijas uz valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībām, un pēc kāda laika tās attiecināt arī uz valsts iestādēm, stingri diskutējot par rāmjiem, jo tā ir nodokļu maksātāju nauda. Taču nevar būt nepārtrauktas atsaucē tikai uz to, kādas ir budžeta iespējas.”.

- **Kādi ir LBAS šī brīža izaicinājumi?**

E.B.: "Pirmkārt, tie saistās ar cilvēku trūkumu Latvijā, un tajā pašā laikā redzam, ka darba samaksa ir maza. Otrkārt, darba devēju attieksme pret darbinieku, - tieši arodbiedrības to spēj konstruktīvi mainīt. Daļai darba devēju tā patiesībā nav nopietna attieksme, kas raksturīga ilgtspējīgai uzņēmējdarbībai. Problēmu neatrisinās arī ārvalstu darbaspēks, tas te iebrauks, mazliet pastrādās un dosies uz citām ES valstīm. Latvijai nevajadzētu būt šādam tramplīnam, un darba samaksai Latvijas darbiniekam ir jābūt motivējošai. LBAS ir nepieciešams biedru skaits pieaugums, bet tas ir saistīts ar to, kā veicas mūsu dalīborganizācijām ar biedru rekrutēšanu, jo LBAS dalīborganizācijas ir tās, kas uzņem biedrus. LBAS var attiecīgajā brīdī radīt priekšnoteikumus, rosināt stāties utt.”.

- **Jūsu novēlējums arodbiedrības biedriem?**

E.B.: "Katram biedram šogad iesaistīt arodbiedrībā vismaz vienu jaunu biedru!"

24.janvārī notika LBAS Valdes un Padomes sēdes. Darba kārtībā : -1. LBAS 2018.gada budžeta apstiprināšana (ziņo: LBAS priekšsēdētājs **E.Baldzēns** un LBAS galvenā grāmatvede **A.Spēlīte**); -2. Par 2018.gada LBAS statistikas anketu (ziņo; LBAS priekšsēdētājs **E.Baldzēns**); -3. LBAS labāko arodbiedrību un aktīvistu apbalvošanas pasākuma "Arodbiedrības Latvijas simtgadei" nolikuma apstiprināšana (ziņo: LBAS priekšsēdētājs **E.Baldzēns** un LBAS sabiedrisko attiecību speciāliste **S. Birkenfelde**).

Minētajos jautājumos tika pieņemti attiecīgi lēmumi.

24.janvārī notika Datu valsts inspekcijas ievadlekcija LBAS dalīborganizāciju atbildīgajiem pārstāvjiem par datu regulas ietekmi uz arodbiedrībām.

Par Personu datu aizsardzību un Vispārīgo datu aizsardzības regulu klātesošos iepazīstināja Valsts Datu inspekcijas ES un starptautiskās sadarbības nodaļas vadītājs **Lauris Linabergs**.

Ar Vispārīgās datu aizsardzības regulas ietekmi uz darbinieku datu apstrādi iepazīstināja zvērināts advokāts **Andis Burkevics**.

Brīvo arodbiedrību savienībā apmācības par datu aizsardzības tēmu turpināsies un tiks izstrādāts rīcības plāns un vadlīnijas.

Konference "NOZARU KOPLĪGUMS IR ..."

Gada nogalē notika Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) un Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) organizēta konference "NOZARU KOPLĪGUMS IR KVALITĀTES ZĪME UN IESPĒJA RAST PRIEKŠROCĪBAS KOPLĪGUMA DALĪBNIKĒM", kurā

Foto no LBAS arhīva

Konferences vadībā, no kreisās: **A.Barča** (Saeima), **E.Baldzēns** (LBAS) un **L.Menģelsone** (LDDK)

mu slēgšanu. LMNA konferencē pārstāvēja **Ā. Smil-dziņš** un **A. Sīmansons**.

LBAS priekšsēdētājs **Egils Baldzēns**: "Visos līmeņos mums jādomā par to, lai cilvēki šeit gribētu dzīvot un strādāt. Lai to panāktu, viens no instrumentiem ir noslēgt ģenerālvienošanas tajās nozarēs, kur tādu vēl nav. Tādēļ ārkārtīgi svarīgi, lai valsts un pašvaldību iestādes nāktu pretī tiem darba ņēmējiem un darba devējiem, kuri vēlas noslēgt nozaru koplīgumus. turklāt, tur, kur ir koplīgums, ēnu ekonomika praktiski nepastāv!"

LDDK ģenerāldirektore **Līga Menģelsone**: "Ģenerālvienošanas ir kvalitātes zīme un iespēja rast priekšrocības nozaru koplīguma dalībniekiem. Tādēļ svarīga ir saruna starp visām iesaistītajām pusēm un vienota sapratne par to, ka nozaru koplīgums sniedz iespējas ne tikai uzņēmumam, bet arī valstiskā līmenī, piemēram, zinot ēnu ekonomiku."

Konferences laikā notika arī diskusija par pieredzi nozares koplīgumu noslēgšanā. Latvijā ģenerālvienošanas noslēguši dzelzceļa nozares darba devēji un arodbiedrības. Vistuvākajā laikā nozares koplīgumu labo praksi plāno pārņemt arī būvniecības nozare.

"Lielākais izaicinājums ceļā uz būvniecības nozares koplīguma noslēgšanu ir radīt sapratni, ka ģenerālvienošanas visām iesaistītajām pusēm ir iespēja, nevis drauds", uzsver Latvijas Būvuzņēmēju partnerības vadītāja **Baiba Fromane**.

Par izaicinājumiem un iespējamiem risinājumiem nozares koplīgumu pārrunu procesā stāstīja Latvijas Celtnieku arodbiedrības valdes loceklis **Mārtiņš**

Dunskis: "Nozares koplīgums ir instruments, lai nodrošinātu pietiekamu darbaspēku būvniecības nozarē. Lai jaunieši ietu mācīties būvniecību, nozare ir jāparāda kā simpātiska – legāla un prestiža. Panākot šādu priekšstatu, pēc pāris gadiem mēs piesaistīsim jaunus darbiniekus nozarei."

Saeimas priekšsēdētāja **Ināra Mūrniece** konferencē akcentēja, ka nozares koplīgums ir valstij stratēģiski svarīgs jautājums.

Finanšu ministre **Dana**

Reizniece-Ozola: "Lai slēgtu nozares koplīgumu, vispirms ir vajadzīga uzņēmēju vēlme sakārtot nozari un ieviest godīgu konkurenci."

Saeimas Sociālo un darba lietu komisijas priekšsēdētāja **Aija Barča** konferencē uzsvēra, ka "Saeimā koridori ir īsāki", aicinot sociālos partnerus izmantot iespēju un aktīvi piedalīties darba grupās par nepieciešamo grozījumu izstrādi normatīvajos aktos, ja tādi nepieciešami nozares koplīgumu veicināšanai.

LBAS priekšsēdētāja vietnieks **Aleksandrs Muhlinkins**: "Lai slēgtu koplīgumu, ir vajadzīga abu pušu vēlme apsēsties pie galda un uzturēt dialogu. Jābūt uzticēšanās otram pusei, spējai argumentēt un meklēt risinājumu, nevis ieganstu strīdam. Darba devējs baidās zaudēt biznesu, darbinieks darbu. Lai veidotos dialogs un notiktu saruna, nepieciešams veidot savstarpēju uzticību."

Ekonomikas ministrija konferencē norādīja, ka liels Latvijas konkurētspējas elements bija zems atalgo-

jums, taču zemā atalgojuma dēļ mēs esam zaudējuši daudz speciālistu: "Mēs vairāk enerģijas tērējam, meklējot kvalificētus darbiniekus citur, nekā ieguldot savos darbiniekos. Nozares koplīgums ir labs motivators savos darbiniekos ieguldot vairāk."

NACIONĀLAJĀ TRĪSPUŠU SADARBĪBAS PADOMĒ (NTSP) un apakšpadomēs

2.februārī notika NTSP Budžeta un nodokļu politikas apakšpadomes sēde ar sekojošu Darba kārtību: **1.** Padziļinātās sadarbības programmas attīstība nākotnē – prezentē Finanšu ministrija; **2.** Priekšlikumi regulējuma grozījumiem vispārējas ģenerālvienotības noslēgšanas veicināšanai būvniecībā (jautājums, kas pieteikts NTSP padomei, jo īpaši par IIN atvieglojumiem) – prezentē Ekonomikas ministrija. Apakšpadomē LBAS un LMNA pārstāvēja **A. Šimansons**.

1. Finanšu ministrija komisijas locekļus iepazīstināja ar koncepcijas projektu "**Par Padziļinātās sadarbības programmu**", ar mērķi radīt sistēmu, kurā uzņēmumi, kas ir pierādījuši savu izcilību attieksmē pret valsti, no valsts puses saņem īpašu atbalstu un pretimnākošu sadarbību. Tās ietvaros paredzēts uzlabot sadarbību starp valsti un uzņēmumiem, samazināt administratīvo slogu juridiskajām personām, kā arī uzlabot juridisko personu savstarpējo sadarbību. Programmas dalībniekus paredzēts segmentēt trijos līmeņos: bronzas, sudraba un zelta līmeni.

Padziļinātā sadarbības programma kļūtu pieejama ikvienam Latvijas uzņēmējam, kurš sevi ir pierādījis kā godprātīgu uzņēmēju.

Pēc Valsts ieņēmuma dienesta rīcībā esošiem datiem piedāvātais risinājums ļaus palielināt Padziļinātās sadarbības programmas dalībnieku skaitu no esošajiem 76 līdz ~ 2000. Tiktu sekmēta kustība uzticama nodokļu maksātāju statusa popularizēšanai, kas kalpotu kā nodokļu nomaksas motivācijas rīks un marketinga instruments biznesa attiecību dibināšanā vai nostiprināšanā.

2. Ekonomikas ministrija prezentēja priekšlikumus regulējuma grozījumiem vispārējas ģenerālvienotības noslēgšanas veicināšanai būvniecībā. Piedāvātie priekšlikumi atbilda 15.decembra konferences "**Nozaru koplīgums ir kvalitātes zīme un iespēja rast priekšrocības koplīguma dalībniekiem**" vadlīnijām.

Diemžēl, finanšu ministre pēkšņi bija aizmirsusi savu skaisto runu minētajā konferencē nozaru koplīgumu atbalstam. Ministre paziņoja, ka ministrija nozaru ģenerālvienotības nepieļaus nosacījumus, kas tiks paredzēti uz nodokļu samazināšanas rēķina no valsts puses. Lai maksā darba devējs!

7.februārī notika NTSP Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes (PINTSA) sēde. Sēdē LBAS un LMNA pārstāvēja **I. ŠINICA**.

Darba kārtībā tika izskatīti sekojoši jautājumi:

1. Profesiju standarti un profesiju kvalifikācijas prasības – ziņoja: Valsts izglītības satura centra Profesionālās izglītības departamenta Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vadītāja **R. Gintaute-Marihina**;

2. ES struktūrfondu SAM 8.4.1. „Pilnveidot nodarbināto personu profesionālo kompetenci” ietvaros pieaugušo izglītības sistēmas modeļa īstenošana – ziņoja: Valsts izglītības attīstības aģentūras direktore **D. Traidā**;

3. Vienlīdzīgu sociālo garantiju nodrošināšana profesionālās un vispārējās izglītības pedagogiem – zi-

ņoja: Izglītības un zinātnes ministrijas Izglītības departamenta direktora vietniece pedagogu un pieaugušo izglītības jomā **B. Baškere**;

4. Nozaru ekspertu padomju sastāvu aktualizācija – ziņoja: Latvijas Viesnīcu un restorānu asociācijas izpilddirektore **S. Graikste**;

5. Informācija par rasto risinājumu papildu finansējumu pakāpeniskai pirmsskolas pedagogu atalgojuma nodrošināšanai no valsts budžeta – ziņoja: IZM Izglītības departamenta direktora vietniece izglītības statistikas un finanšu plānošanas jomā, valsts sekretāra vietnieka - Izglītības departamenta direktora p.i. **L. Buceniece** un LIZDA priekšsēdētāja **I. Vanaga**;

6. PINTSA/INTSA nolikuma projekts – ziņoja: IZM valsts sekretāra vietniece - Struktūrfondu departamenta direktore, valsts sekretāra pienākumu izpildītāja **S. Šmidlere**.

STARPTAUTISKAJĀ ARODKUSTĪBĀ... JAUNATNE DISKUTĒ ...

A. KICE –LMNA arodbiedrības darba koordinatore)

2017. gada 11. decembrī, Bukarestē (Rumānijā) un **2018. gada 24. janvārī** Malagā (Spānijā) tika rīkotas starptautiskā jauniešu projekta "**Kā uzlabot un veicināt līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos jaunajiem darba ņēmējiem**" konferences.

No Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības jauniešu padomes konferencē piedalījās **Anete Kice** (LMNA), **Dace Tarasova** (LAKRS) un **Aksels Cīrulis** (LIZDA).

24.01.2018. Malaga. Jauniešu konference. Otrā no kreisās **A.Kice** (LMNA)

Konferenču laikā tika prezentēti un analizēti dalībvalstu (Polijas, Spānijas, Rumānijas, Lietuvas un Latvijas) organizēto pētījumu rezultāti par gados jauno darbinieku iesaistīšanu arodbiedrību kustībā, kā arī pārrunā-

ta dalībvalstu pieredze par jauniešu iesaisti arodbiedrībās un kā uzlabot arodbiedrību darbību, lai padarītu tās pievilcīgas jaunajiem darbiniekiem.

Jaunieši ir sabiedrības daļa, kuru visvairāk apdraud nabadzība un sociālā atstumtība. Eiropā joprojām saglabājas liels to jauniešu skaits, kuri nemācās, netiek sagatavoti darbam un arī nestrādā (iekļaujas NEET (angļu val.) grupā).

Statistika rāda, ka:

Katrs ceturtais jauniešs ir pakļauts nabadzībai un sociālajai atstumtībai;
Katrs piektais ir bezdarbnieks;
Viens no sešiem ir NEET grupā;
Viens no astoņi ir pāragri beidzis skolu;
Viens no divpadsmit dzīvo stipri trūcīgā situācijā;
Viens no divpadsmit savu veselību vērtē kā sliktu vai ļoti sliktu.

Jaunieši sāk darba karjeru ar stažēšanos vai, strādājot nepilna darba laiku, vai ar pagaidu darba līgumiem, pārtraucot tos ar bezdarba posmiem vai tālākizglītību un apmācību. Pašreizējā jauniešu iekļaušanās ir tik daudzveidīga, sarežģīta un ļoti atšķiras no tām, kā to izjuta mūsu vecāku un vecvecāku paaudzes.

Latvija starp Eiropas Savienības valstīm ieņem astoto vietu no procentuālā iedalījuma beigām, jo apmēram tikai 58% absolventu izdodas atrast darbavietu gada laikā pēc diploma iegūšanas.

Kopējā Eiropas jauniešu iesaiste sabiedriskās organizācijās ir vāja. Tikai dažās no Eiropas valstīm jaunieši iesaistās un aktīvi darbojās organizāciju, partiju vai kāda cita veida darba grupu sastāvā.

Projekta noslēdzošajā konferencē tās dalībnieki vienojās par kopīgiem nākotnes mērķiem: veicināt aktīvu pilsoniskumu, sociālo iekļaušanos un solidaritāti visiem jauniešiem – atbalsts jauniešu darbam, lai veicinātu pilsonisko līdzdalību, brīvprātīgo darbu, personisko attīstību.

GROZĪJUMI "PACIENTU TIESĪBU LIKUMĀ"

Pagājušā gada 14. decembrī Saeima ir pieņēmusi Grozījumus Pacientu tiesību likumā (stājās spēkā 14.01.2018.).

Saskaņā ar papildinājumiem Likuma **10. pantā "Pacienta datu aizsardzība"** darba devējiem, kuru nodarbinātie cietuši nelaimes gadījumā darbā, būs tiesības bez nodarbināto piekrišanas, saņemt informāciju par viņu veselības stāvokli.

Ja darba vietā noticis nelaimes gadījums, darba devējam ir pienākums veikt tā izmeklēšanu, šim nolūkam nepieciešamo informāciju par nodarbinātajam nelaimes gadījumā nodarīto veselības traucējumu veidu un pakāpi viņš varēs saņemt bez nodarbinātā piekrišanas. Darba devējam netiks sniegta visa ārstniecības iestādes rīcībā esošā informācija par pacientu, bet tikai tā, kas nepieciešama nelaimes gadījuma izmeklēšanai.

PĀRBAUDA KOKAPSTRĀDES UN MĒBEĻU RAŽOŠANAS UZŅĒMUMUS

Šā gada 5. februārī Valsts darba inspekcija (turpmāk – VDI) ir uzsākusi **tematisko pārbaudi kokapstrādes un mēbeļu ražošanas uzņēmumos**. Tematiskās pārbaudes VDI ik gadus izdara vairākās nozarēs.

VDI pārstāve **Megija Ekkerte** informējusi, ka aizvadītajā gadā situācija kokapstrādē darba aizsardzības jomā būtiski pasliktinājusies – notikuši **252** nelaimes gadījumi darbā, turklāt smago nelaimes gadījumu darbā skaits palielinājies gandrīz divas reizes un šogad

jau noticis viens letāls gadījums, pieaudzis arī to gadījumu skaits, kad apturēta nedroša darba aprīkojuma lietošana.

VDI direktors **Renārs Lūsis** norāda, ka kokapstrādē notikušo nelaimes gadījumu izmeklēšanas materiāli liecinot par pārgalvību un bezatbildību gan no darba devēju, gan darbinieku puses. Pārbaudē, ar mērķi mazināt nelaimes gadījumus cietušo skaitu, tikšot pārbaudīta darba aprīkojuma atbilstība normatīvo aktu prasībām, nodarbināto instruēšana un apmācība par drošiem darba paņēmieniem un citu darba aizsardzības prasību izpilde.

LATVIJA PASAULĒ (NO OECD PĀRSKATA)

Vidējā alga Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) valstīs	
Valsts	USD (Gadā)
Šveice	69 268
.....	
Latvija	20 675 (10 173 eiro)
Čīle	20 538
Dienvīdāfrika	19 219
Ķīna	17 718
Krievija	17 410
Meksika	13 166
Brazīlija	12 656
Indija	5 665
OECD prognoze: Latvijā vidējā alga 2018.gadā pieaugs par 4,1% (avots:TVNET/LETA)	

" Prognozējot nākotni, reizēm ir jāpiedomā, kas tiek prognozēts - realitāte vai statistika, -tāda ir mūsu zemes īpatnība ".

Pēteris Strautiņš, Bankas «Luminor» ekonomists

